

SABINA SANETRA-PÓŁGRABI, JANUSZ ROPSKI

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

Instytut Politologii

Geoportal PLUSK na pograniczu polsko-słowackim jako instrument wspomagania bezpieczeństwa powodziowego

Wstęp

Wiele zagrożeń lokalnych wynika z charakteru środowiska naturalnego i usytuowania przestrzennego. Powodzie stanowią w polskich warunkach jedno z głównych wyzwań dla władz samorządowych, wojewódzkich i centralnych, organizacji pozarządowych oraz innych istotnych ogniw w systemie militarnym i paramilitarnym państwa. Na obszarach pograniczy przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym stanowi ważny punkt współpracy realizowanej m.in. przez komisje do spraw współpracy międzyregionalnej, transgranicznej bądź granicznej. Wiele z nich zapoczątkowało działalność na początku lat 90. XX wieku, wypracowując prawne, instytucjonalne oraz organizacyjne wzorce współdziałania. Niewątpliwie przystąpienie Polski i Słowacji do Unii Europejskiej poszerzyło możliwości działania o środki finansowe w ramach chociażby funduszy strukturalnych, inicjatyw wspólnotowych czy Programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT). Artykuł ten dotyczy jednego z instrumentów wdrożonych dzięki takim funduszom.

Celem artykułu jest ukazanie Geoportalu PLUSK i określenie jego roli w zapewnianiu bezpieczeństwa powodziowego, które w regionie pogranicza Polski i Słowacji stanowi duże wyzwanie dla władz i służb. Analizowany instrument ma wspomagać kompetentne podmioty i organizacje pozarządowe w planowaniu i decydowaniu w zakresie sprawnego zarządzania ryzykiem powodziowym i gospodarowania wodami. Przede wszystkim jednak portal jest rezultatem ponadgranicznej, zinstytucjonalizowanej współpracy na wodach granicznych, prowadzonej od końca lat 90. XX wieku w ramach Polsko-Słowackiej Komisji ds. Wód Granicznych.

Polsko-słowacka współpraca na wodach granicznych

Prowadzenie współpracy transgranicznej w zakresie wód granicznych, a szerzej bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego, było możliwe dzięki

zaistnieniu korzystnych uwarunkowań politycznych oraz prawno-organizacyjnych i gospodarczych na pograniczach. Związane były one z przemianami, które następowały w tych krajach, wejściem Polski oraz Czech, Słowacji i Węgier na drogę reform, utworzeniem Grupy Wyszehradzkiej oraz dążeniami akcesyjnymi wskazanymi państw. Wpływ na zintensyfikowanie działań, też w odniesieniu do wód granicznych, miał naturalny charakter granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką, która mierzy ok. 541 km, z czego ok. 105 km przebiega po wodach płynących. Najdłuższe odcinki zlokalizowane są na rzece Poprad – 31,5 km i Dunajec – 15,0 km oraz potokach Jeleśnia – 15,3 km i Białka – 13,5 km¹.

Obok działań podejmowanych na szczeblu centralnym zapoczątkowano też działania na szczeblu lokalnym i regionalnym, mające na celu wypracowanie satysfakcjonujących rozwiązań w dziedzinie społecznej, kulturalnej, gospodarczej oraz w zakresie bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego. Te dwie dziedziny obecne były w pracach nie tylko komisji ds. współpracy regionalnej czy międzyregionalnej², ale również w powołanych do życia euroregionach, tj. Euroregionie „Nysa” czy „Karpaty”. Z czasem, gdy zaczęły powstawać kolejne, zinstytucjonalizowane struktury współpracy transgranicznej, pojawiły się kwestie bezpieczeństwa ekologicznego, czego przykładem mogą być Euroregiony: „Puszcza Białowiecka” czy „Bałtyk”, zaś na pograniczu południowym – „Beskidy” i „Tatry”³.

¹ M. Więckowski et al., *Pogranicze polsko-słowackie. Dostępność transportowa a turystyka*, PAN, Warszawa–Bratysława 2012, s. 22.

² Powstanie komisji wynikało z realizacji ustaleń podjętych w sąsiedzkich umowach dwustronnych o współpracy międzyregionalnej i transgranicznej Polski. Poza tym spełniają one funkcję pomostu w wyznaczaniu głównych kierunków współpracy ponadgranicznej, prowadzonej w dużej mierze za pośrednictwem władz jednostek terytorialnych. Proces ich powstawania objął okres 1991–1996, choć przewidziana umową o współpracy transgranicznej z października 1992 r. Polsko-Rosyjska Komisja ds. Współpracy Międzyregionalnej (art. 7 umowy) powstała dopiero w grudniu 2010 r. Jako pierwszą powołano w czerwcu 1991 r. Polsko-Niemiecką Komisję Międzyrządową ds. Współpracy Regionalnej. Na granicy południowej działają Komisje Międzyrządowe ds. Współpracy Transgranicznej: Polsko-Słowacka utworzona w 1996 r. oraz Polsko-Czeska powołana do życia w 1995 r. Na granicy wschodniej funkcjonują z kolei Polsko-Ukraińska Międzyrządowa Rada Koordynacyjna ds. Współpracy Międzyregionalnej, istniejąca od 1993 r., Polsko-Białoruska Międzyrządowa Komisja Koordynacyjna ds. Współpracy Transgranicznej, działająca od 1994 r., oraz Polsko-Litewska Komisja Międzyrządowa ds. Współpracy Transgranicznej. W stosunkach z Rosją istnieją trzy komisje: Polsko-Rosyjska Komisja ds. Współpracy Międzyregionalnej, Polsko-Rosyjska Rada ds. Współpracy Regionów RP z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej oraz Polsko-Rosyjska Rada ds. Współpracy Regionów RP z Regionem Sankt Petersburga. Zob. H. Dumala, *Transnarodowe sieci terytorialne w Europie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2012, s. 337.

³ S. Sanetra-Półgrabi, *Funkcjonowanie euroregionów na pograniczu południowym Polski. Studium porównawcze euroregionów: „Śląsk Cieszyński”, „Beskidy” i „Tatry”*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2015, s. 223–224, 300.

Wprowadzenie płaszczyzny bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego w ponadgraniczne działania nie byłoby możliwe, gdyby nie umowy o współpracy w zakresie zwalczania przestępczości i współdziałania na terenach przygranicznych, a zwłaszcza polsko-słowacka umowa o współpracy w zwalczaniu przestępczości oraz o współdziałaniu na terenach przygranicznych, zawarta 23.03.2004 r.⁴

Warto dodać, że w okresie poakcesyjnym, kierując się postanowieniami Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z 14.06.1985 r. między Rządami Państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, sporządzonej w Schengen 19.06.1990 r., a w szczególności dążąc do ustanowienia optymalnych zasad, form i sposobów współpracy operacyjnej, Rzeczpospolita Polska i Republika Słowacka 12.05.2010 r. podpisały w Bratysławie Umowę zmieniającą dotychczasową Umowę między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką o współpracy w zwalczaniu przestępczości oraz o współdziałaniu na terenach przygranicznych, podpisaną w Warszawie 23.03.2004 r.⁵

W zakresie współpracy na wodach granicznych, stanowiącej ważny aspekt bezpieczeństwa publicznego oraz ekologicznego, realizowanej między Polską i Słowacją, ramy działania wyznacza Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Słowackiej o gospodarce na wodach granicznych, podpisana 14.05.1997 r.⁶ Obszarem współdziałania są odcinki rzek i innych cieków wodnych oraz kanałów, którymi przebiega granica państwowa, oraz wody powierzchniowe i podziemne przecięte granicą państwową (art. 1), zaś co do zakresu działalności umawiające się strony mają m.in.: nie podejmować przedsięwzięć wpływających niekorzystnie na wody graniczne, utrzymywać koryta cieków granicznych, zbiorników wodnych, urządzeń na wodach granicznych na terytorium swoich państw w dobrym stanie i użytkować je tak, aby nie powodowały zagrożeń lub szkód drugiej umawiającej się stronie, wzajemnie informować się o zamiarach i planach rozwoju gospodarki wodnej na wodach granicznych, uzgadniać warunki użytkowania i ochrony wód granicznych oraz informować właściwe organy swoich państw zapewniające przebieg i porządek prawny na granicy państwowej o przedsięwzięciach planowanych i wykonywanych na wodach granicznych (art. 3, ust. 2).

Na podstawie Umowy (art. 4) została powołana do życia Polsko-Słowacka Komisja ds. Wód Granicznych. Do jej kompetencji należy złasz-

⁴ A. Gruszczyk, *Współpraca transgraniczna organów ścigania w Unii Europejskiej*, [w:] *Bezpieczni w Europie*, red. M. Zdanowicz, Wydawnictwo UKIE, Warszawa 2007, s. 37.

⁵ Dz.U. z 2011 r. nr 249, poz. 1497.

⁶ Umowa weszła w życie 6.12.1999 r. (M.P. z 2012 r., poz. 186).

cza: rozwiązywanie problemów hydrologicznych wód granicznych, systematyczne badanie jakości wód granicznych i realizacja przedsięwzięć związanych z ochroną tych wód przed zanieczyszczeniem, opracowywanie metod wykonywania wspólnych pomiarów, kryteriów oceny i klasyfikacji jakości wód granicznych, wykazu substancji szkodliwych, opracowywanie zasad współpracy i systemów kontroli w dziedzinie zapobiegania i usuwania skutków transgranicznych zanieczyszczeń oraz koordynowanie działań związanych z poprawą stanu wód podziemnych i powierzchniowych zlewni transgranicznych. Ponadto zakresem działalności objęto również zabezpieczanie danych wyjściowych, badań i pomiarów związanych z pracami hydrotechnicznymi i obiektami gospodarki wodnej, określanie wytycznych do projektowania i realizacji przedsięwzięć, utrzymania cieków i obiektów gospodarki wodnej, jak również innych potrzebnych wytycznych, nadzór, kontrola techniczna i finansowa oraz rozliczanie prac oraz ogólnie rozwiązywanie problemów ze spławem drewna i turystyką wodną. Na podstawie przedstawionych obszarów działalności można stwierdzić, że Komisja została powołana w celu wypracowania satysfakcjonujących rozwiązań w zakresie ochrony wód, zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego i ochrony przed powodzią oraz nadzoru nad gospodarką wodną⁷. Późniejsze doświadczenia w działalności Polsko-Słowackiej Komisji ds. Wód Granicznych pokazują, że jej istotnym elementem stało się także wdrożenie postanowień Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy Powodziowej⁸.

W celu usprawnienia działalności w ramach Komisji powołano cztery grupy robocze:

- Grupę R – do spraw współpracy w dziedzinie przedsięwzięć przeciwpowodziowych, regulacji cieków granicznych, zaopatrzenia w wodę, melioracji terenów przygranicznych, planowania i hydrogeologii,
- Grupę HyP – do spraw współpracy w dziedzinie hydrologii i osłony przeciwpowodziowej na wodach granicznych,
- Grupę OPZ – do spraw ochrony wód granicznych przed zanieczyszczeniem,
- Grupę WFD – do spraw zapewnienia realizacji zadań wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej.

⁷ Art. 1 Statutu Polsko-Słowackiej Komisji ds. Wód Granicznych, załącznik do Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Słowackiej o gospodarce na wodach granicznych.

⁸ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 23.10.2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, określana mianem Ramowej Dyrektywy Wodnej (Dz.Urz. WE z 2000 r., L 327/1) oraz Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 23.10.2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, określana mianem Dyrektywy Powodziowej (Dz.Urz. WE z 6.11.2007 r., L 288/27).

Spotkania grup roboczych odbywają się z reguły dwa razy do roku, na zmianę na terytorium polskim i słowackim. Grupy te współpracują ze sobą. Posiedzenia prowadzone są w języku polskim i słowackim. W obu językach sporządzane są także notatki protokolarne z posiedzeń. Zarówno protokoły, jak i projekty dokumentów i innych materiałów przygotowywanych przez grupy robocze przedkładane są Przewodniczącemu Polsko-Słowackiej Komisji do Spraw Wód Granicznych. Członkami Komisji są przedstawiciele RZGW w Krakowie kierujący pracami polskich członków Grup R oraz WFD⁹.

Dotychczasowe funkcjonowanie Komisji pokazało, że dla umawiających się stron ważne stały się działania związane z rozwiązywaniem problemów dotyczących gospodarki wodnej, co wynikało również z postanowień Dyrektywy Wodnej w zakresie koordynacji działań na obszarach wspólnych międzynarodowych dorzeczy. Istotną płaszczyzną działalności było także zapewnienie bezpieczeństwa na wypadek wystąpienia lokalnych podtopień. Ponadto obie strony w ramach Komisji podjęły się realizacji obowiązku opracowania planów gospodarowania wodami m.in. na obszarze dorzecza Wisły i na obszarze dorzecza Dunaju. W ramach Dyrektywy Powodziowej podjęto też przedsięwzięcia zmierzające do opracowania oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim¹⁰.

Ogólne informacje o Geoportalu PLUSK

Zintensyfikowanie działalności Komisji w zakresie sprawnego zarządzania wodami granicznymi oraz wypełnienia zobowiązań wynikających zwłaszcza z Dyrektywy Powodziowej było możliwe dzięki pozyskaniu funduszy na Geoportal PLUSK. Jest on instrumentem wspomagającym bezpieczeństwo powodziowe po obu stronach granicy, opartym na transgranicznym projekcie zakładającym zacieśnienie współpracy i wspólne działanie między Polską i Słowacją w zakresie kształtowania polityki wodnej oraz koordynacji zarządzania wodami. Współpraca objęła budowę oraz wdrożenie systemu informatycznego, dzięki któremu będzie możliwe m.in. udostępnianie w portalu internetowym danych o środowisku z obszaru zlewni polsko-słowackich wód granicznych w naturalnych granicach hydrograficznych, tzn. zlewni Popradu i Dunajca (do zbiorników Rożnów, Czchów) oraz zlewni Orawy do ujścia do rzeki Wag¹¹.

⁹ *Współpraca polsko-słowacka*, http://www.krakow.rzgw.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=284:wsopracapolsko-slowacka&catid=155&Itemid=157&lang=pl (dostęp: 26.05.2017).

¹⁰ M. Owsiany, *Projekt „Opracowanie systemu informatycznego PLUSK dla wspólnych polsko-słowackich wód granicznych na potrzeby Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy Powodziowej”*, http://sk2007-2013.plsk.eu/files/?id_plik=532 (dostęp: 26.05.2017).

¹¹ *O projekcie*, <http://www.plusk.eu/pl/o-projekcie.html> (dostęp: 26.05.2017).

Jak wspomniano wyżej, realizacja projektu była możliwa dzięki zaangażowanej współpracy po obu stronach granicy oraz pozyskaniu środków finansowych w ramach Programu Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT) Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007–2013. Na koordynatorów wyznaczono Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW) w Krakowie i Słowackie Przedsiębiorstwo Gospodarki Wodnej (SPGW) w Bańskiej Szczawnicy, sam zaś projekt określono jako: „Opracowanie systemu informatycznego PLUSK dla wspólnych polsko-słowackich wód granicznych na potrzeby Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy Powodziowej”¹².

W ramach projektu założono, że znacząco poprawi się dostępność informacji o stanie wód, w tym zlikwidowane zostaną bariery wynikające z granicy państwowej. Ponadto zwiększy się odpowiedzialność władz za decyzje związane z kształtowaniem stanu środowiska wodnego i sposobem użytkowania wód. W szczególności chodzi o stworzenie systemu wymiany, przetwarzania oraz udostępniania informacji przestrzennej o środowisku i bazy danych na obszarze polsko-słowackich zlewni transgranicznych¹³. Wyżej wskazano główne przesłanki, dla których podjęto prace nad pozyskaniem środków i wdrożeniem projektu. Portal został stworzony przez grono specjalistów z zakresu gospodarki wodnej i bilansowania zasobów, ekspertów w dziedzinie wykorzystania GIS, czyli geograficznych systemów informacyjnych, kreatorów baz danych i analityków. Ważnego wsparcia merytorycznego udzielili partnerzy projektu – RZGW w Krakowie oraz SPGW w Bańskiej Szczawnicy. Portal został pomyślany jako produkt konsorcjów: GIS Partner, Innovation Technology Group i Centrum Informatyki ZETO, zbudowany zaś został z wykorzystaniem nowoczesnych rozwiązań firm Esri oraz GIS Partner¹⁴.

Geoportal PLUSK dostępny przez stronę internetową www.plusk.eu został oparty na iMap Client i jest dostępny w dwóch językach, polskim i słowackim. Podzielony jest też na moduły tematyczne, do których sporządzono odpowiednie mapy oraz zestaw narzędzi i funkcji umożliwiających wyszukiwanie i analizowanie danych oraz tworzenie raportów. Do głównych modułów zaliczono: bilansowanie zasobów wodnych, wody powierzch-

¹² W ramach Programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT) w latach 2007–2013 udało się zrealizować wiele transgranicznych projektów, np. „Ochrona przeciwpowodziowa w Dolinie Dolnej Odry” czy „Rozwój infrastruktury transportowej wokół Kanału Augustowskiego”. Zob. S. Sanetra-Półgrabi, *Wspieranie bezpieczeństwa na pograniczu – rola Programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT)*, [w:] *Studia przypadków w badaniach bezpieczeństwa*, red. J. Zych, t. 2, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2016, s. 231–232.

¹³ *O projekcie...*

¹⁴ E. Żyszowski, R. Kokoszka, *Sąsiedzki PLUSK*, „Geodeta” 2012, nr 9 (208), s. 28–29.

niowe i podziemne, presje, morfometrię zlewni, obszary chronione, gleby i analizy BDR. Skuteczność portalu zapewnia zestaw funkcji służących do prowadzenia obliczeń i symulacji bilansów wodnych¹⁵.

Obok wyposażenia technologicznego ważna również merytoryczna ocena, polegająca na zebraniu i odpowiednim przygotowaniu potrzebnych danych, żeby były kompatybilne pod względem przestrzennym i atrybutowym dla całego obszaru pogranicza. Z punktu widzenia ochrony przeciwpowodziowej istotne były zwłaszcza dane o charakterze podkładowym, czyli skany map topograficznych, ortofotomapy, warstwy wektorowe podziału administracyjnego oraz kluczowe zasoby z dziedziny gospodarki wodnej: sieć hydrograficzna, podział zlewniowy, sieć monitoringu ilościowego i jakościowego, lokalizacja poborów wód i zrzutów ścieków czy numeryczne modele terenu¹⁶.

Zadania Geoportalu w zakresie bezpieczeństwa powodziowego

Dotychczasowe funkcjonowanie Geoportalu (od 2009 r.) świadczy o tym, jak ważne znaczenie mają tego typu instrumenty w zarządzaniu międzynarodowymi obszarami dorzeczy.

System wymiany informacji PLUSK ułatwił realizację programów działań wymaganych ustawodawstwem Unii Europejskiej, mających doprowadzić do osiągnięcia dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych, a to ma w przyszłości znacznie ograniczyć ryzyko powodziowe oraz poprawić stan cennych przyrodniczo regionów pogranicza Polski i Słowacji. Chodzi o to, że w portalu zostały zamieszczone informacje opisowe związane z obiektami systemu, dzięki czemu możliwe jest wykonanie różnych konfiguracji i analizy danych opartych na parametrach opisowych¹⁷.

Ponadto dzięki Geoportalowi stworzono wspólne i zintegrowane zasoby informacyjne, samo udostępnienie portalu w internecie ma w przyszłości przyczynić się do opracowania wspólnych planów dla całego pogranicza. Umożliwia to część mapowa portalu, pozwalająca na prezentację i edycję danych oraz wykonywanie różnych analiz przestrzennych na podstawie tych zasobów¹⁸. Dzięki wprowadzeniu nowoczesnych technologii informatycznych i komunikacyjnych Geoportal będzie ułatwiał prowadzenie szere-

¹⁵ Ibidem.

¹⁶ Ibidem, s. 29.

¹⁷ *Opracowanie systemu informatycznego PLUSK dla wspólnych polsko-słowackich wód granicznych na potrzeby Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy Powodziowej*, „Gospodarka Wodna” 2010, nr 12, s. 507.

¹⁸ Ibidem.

gu badań naukowo-wdrożeniowych, a to wydatnie przyczyni się do poznania i ochrony środowiska wodnego polsko-słowackich zlewni¹⁹.

Warto wspomnieć o jeszcze jednej zalecie Geoportalu. Na potrzeby jego realizacji przyjęto założenie o trzech poziomach dostępu użytkowników do danych, tj. wewnętrznym, nieograniczonym w ramach swojego obszaru zainteresowania – chodzi przede wszystkim o przedstawicieli administracji rządowej Polski i Słowacji odpowiedzialnych za prowadzenie polityki wodnej; zewnętrznym, ograniczonym do przeglądania i korzystania z zasobów w ramach swojego obszaru zainteresowania – chodzi przede wszystkim o instytucje, urzędy, jednostki administracji samorządowej oraz istotnych użytkowników wód, którym zasoby Geoportalu są potrzebne do pracy. Ponadto dostęp do danych mają przedstawiciele organizacji pozarządowych, np. GOPR czy WOPR oraz inni zainteresowani problemami sprawnego zarządzania gospodarką wodną²⁰.

Podsumowanie

Na pograniczu południowym Polski, z uwagi na naturalny charakter granicy państwowej oraz liczne uwarunkowania społeczne, gospodarcze i turystyczne, konieczna jest współpraca. Jednym z jej ważnych elementów jest wspólne gospodarowanie zasobami wodnymi, dbałość o ich czystość oraz zabezpieczenie okolicznych terenów przed znaczącymi podtopieniami.

W Polsce doświadczenia dwóch kataklizmów w 1997 r. oraz 2010 r. zmobilizowały władze na szczeblu centralnym, regionalnym i lokalnym oraz odpowiednie służby do podejmowania coraz bardziej zinstytucjonalizowanej współpracy na rzecz zapewnienia ochrony przeciwpowodziowej, zwłaszcza na obszarach zlewni transgranicznych. Mimo że współpracę transgraniczną w tej dziedzinie zainicjowano już dużo wcześniej, to jednak, jak pokazały różne doświadczenia, dopiero wkład finansowy oraz prawno-instytucjonalny Unii Europejskiej zdynamizował działania w zakresie szeroko pojętej ochrony międzynarodowych obszarów dorzeczy.

Jednym z działań umożliwiających opracowanie map oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim jest udostępnienie zintegrowanych, wspólnych dla całego obszaru pogranicza zasobów danych przestrzennych i map. I właśnie w ramach jednego z takich instrumentów – opisywanego Geoportalu PLUSK, opracowano nowoczesne narzędzia planowania w gospodarce wodnej, przede wszystkim modele analityczne, dwujęzyczny portal internetowy, pozwalający przetwarzać, prezentować i udostępniać informacje

¹⁹ *Projekt systemu wymiany informacji PLUSK*, „Aura” 2011, nr 8, s. 19.

²⁰ *Ibidem*.

o środowisku oraz wyniki prac planistycznych realizowanych w ramach wdrażania obu dyrektyw²¹.

Inną ważną cechą Systemu PLUSK jest zintegrowanie współpracy, bo również taką rolę spełnia portal, służy różnym odbiorcom, od jednostek administracji rządowej po inne instytucje i urzędy na szczeblu centralnym. Mogą z niego korzystać również władze lokalne, organizacje pozarządowe oraz wyspecjalizowane służby, inspekcje i straże realizujące zadania w zakresie bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego.

Ponadto z uwagi na nowatorski charakter i wyposażenie w zróżnicowane dane w zakresie informacji przestrzennych (np. mapy topograficzne), referencyjnych, dotyczących podziału administracyjnego i użytkowania wód, w tym dane o obiektach gospodarki wodnej i obiektach wpływających na środowisko wodne, portal pozwala na szybkie podejmowanie oraz wyspecjalizowane służby, inspekcje i straże realizujące zadania w zakresie bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego.

Reasumując, można stwierdzić, że omawiany portal stanowi jedynie pewien przykład działalności na pograniczu polsko-słowackim zapewniającej ochronę przeciwpowodziową. Wpisuje się z pewnością w całość instrumentów prawnych, planistycznych i finansowych, kładących nacisk na poprawę sytuacji na terenach zagrożonych powodzią. Należy jednak pamiętać, że tego typu inicjatywy stanowią nadal pewien wycinek działalności, przy czym mogą być wykorzystywane w szerszej skali – krajowej i regionalnej.

Bibliografia

- Dumała H., *Transnarodowe sieci terytorialne w Europie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2012.
- Gruszczak A., *Współpraca transgraniczna organów ścigania w Unii Europejskiej*, [w:] *Bezpieczeństwo w Europie*, red. M. Zdanowicz, Wydawnictwo UKIE, Warszawa 2007.
- O projekcie, <http://www.plusk.eu/pl/o-projekcie.html> (dostęp: 26.05.2017).
- Opracowanie systemu informatycznego PLUSK dla wspólnych polsko-słowackich wód granicznych na potrzeby Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy Powodziowej*, „Gospodarka Wodna” 2010, nr 12.
- Owsiany M., *Projekt „Opracowanie systemu informatycznego PLUSK dla wspólnych polsko-słowackich wód granicznych na potrzeby Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy Powodziowej”*, http://sk2007-2013.plsk.eu/files/?id_plik=532 (dostęp: 26.05.2017).
- Projekt systemu wymiany informacji PLUSK*, „Aura” 2011, nr 8.
- Sanetra-Półgrabi S., *Funkcjonowanie euroregionów na pograniczu południowym Polski. Studium porównawcze euroregionów: „Śląsk Cieszyński”, „Beskidy” i „Tatry”*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2015.

²¹ O projekcie...

- Sanetra-Pólgrabi S., *Wspieranie bezpieczeństwa na pograniczu – rola Programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT)*, [w:] *Studia przypadków w badaniach bezpieczeństwa*, red. J. Zych, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, t. 2, Poznań 2016.
- Więckowski M., Michniak D., Bednarek-Szczepańska M., Chrenka B., Ira V., Komornicki T., Rosik P., Stępiak Marcin, Szekely V., Śleszyński P., Świątek D., Wiśniewski R., *Pogranicze polsko-słowackie. Dostępność transportowa a turystyka*, PAN, Warszawa-Bratysława 2012.
- Współpraca polsko-słowacka*, http://www.krakow.rzgw.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=284:wsoppraca-polsko-sowacka&catid=155&Itemid=157&lang=pl (dostęp: 26.05.2017).
- Żyszkowski E., Kokoszka R., *Sąsiedzki PLUSK*, „Geodeta” 2012, nr 9.

Streszczenie

W artykule przedstawiono główne osiągnięcia polsko-słowackiej współpracy w dziedzinie zarządzania wodami granicznymi, przede wszystkim genezę i strukturę Systemu PLUSK. Po pierwsze, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie oraz Słowackie Przedsiębiorstwo Gospodarki Wodnej w Bańskiej Szczawnicy doprowadziły do wdrożenia projektu „Opracowanie systemu informatycznego PLUSK dla wspólnych polsko-słowackich wód granicznych na potrzeby Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy Powodziowej”. Po drugie, projekt był współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007–2013. W artykule przedstawiono również rolę Systemu PLUSK w zapewnieniu bezpieczeństwa powodziowego.

Słowa kluczowe: system PLUSK, wody graniczne, polsko-słowackie pogranicze, bezpieczeństwo powodziowe, Dyrektywa Wodna, Dyrektywa Powodziowa

PLUSK system on the Polish-Slovak border as the instrument supporting flood security

Abstract

The article presents the main achievements of the Polish-Slovak co-operation in the border waters management, especially its genesis and the structure of the PLUSK system. First of all, The Regional Water Management Board in Krakow, Poland, along with the Slovak Water Management Enterprise, State Enterprise in Banska Štiavnica, Slovakia, have implemented a project titled “Evaluation of Information System PLUSK for Common, Polish-Slovak Border Waters, for the Purpose of Water Framework Directive and Floods Directive Implementation”. Secondly, the project was co-financed by the European Union under the Cross-border Po-

land-Slovak Republic Co-operation Program 2007–2013. In the article the Authors also describe the role of the PLUSK system in ensuring flood security.

Keywords: PLUSK System, border waters, Polish-Slovak trans-border, flood security, The Water Framework Directive, the EU Floods Directive

e-mail:

sab_san@poczta.onet.pl,

janusz.ropski@up.krakow.pl